B?T (Bilgi ve ?leti?im Teknolojileri) Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *B?T (Bilgi ve ?leti?im Teknolojileri) Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18072

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bilgi ve ?leti?im Teknolojileri (B?T) Tutum Ölçe?i, yüksekö?retim düzeyindeki bireylerin B?T'e yönelik genel tutumlar?n? ölçmek amac?yla 2014 y?l?nda Mustafa Serkan Günbatar taraf?ndan geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, 23 maddeden ve 5 alt boyuttan olu?maktad?r. Yap?lan geçerlik ve güvenirlik çal??malar?, ölçe?in B?T tutumlar?n? ölçme konusunda tatmin edici düzeyde güçlü ve güvenilir bir yap?ya sahip oldu?unu göstermektedir. Bu ölçek, özellikle e?itim ve psikoloji alanlar?nda B?T entegrasyonu ve kabul düzeylerini de?erlendirmek için kritik bir araç olarak tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

B?T, **Bilgi ve ?leti?im Teknolojileri**, **Tutum Ölçe?i**, **Ölçek Geli?tirme**, **Güvenirlik**, **Geçerlik**, **Yüksekö?retim**, **Psikometri**

Yazarlar

Musrafa Serkan GÜNBATAR

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin Bilgi ve ?leti?im Teknolojilerine (B?T) kar?? geli?tirdikleri duygusal, bili?sel ve davran??sal e?ilimleri yani genel tutum düzeylerini geçerli ve güvenilir bir ?ekilde belirlemektir. Bu çal??ma, özellikle Türkiye ba?lam?nda, B?T kullan?m?na yönelik tutumlar? standart bir ölçüm arac?yla ortaya koyma ihtiyac?ndan do?mu?tur.

Geli?tirme süreci, B?T'in e?itim ve günlük ya?amdaki artan önemi göz önüne al?narak, mevcut tutum ölçeklerindeki eksiklikleri gidermeyi hedeflemi?tir. Ölçek, kullan?c?lar?n B?T'e ne kadar olumlu veya olumsuz yakla?t???n?, bu teknolojileri kullanma isteklili?ini ve bu konudaki inançlar?n? ölçmeyi amaçlamaktad?r.

Yap?

Tutum kavram?n? merkeze alan B?T Tutum Ölçe?i, toplam 23 maddeden ve bu maddeleri kapsayan 5 farkl? alt boyuttan meydana gelmektedir. Bu alt boyutlar, bireylerin B?T'e yönelik karma??k tutumlar?n?n farkl? yönlerini (örne?in, alg?lanan yarar, kullan?m kayg?s?, sosyal etkile?im vb.) temsil etmektedir.

Yap?lan analizler sonucunda elde edilen 5 faktörlü yap?, ölçe?in teorik olarak beklenen tutum bile?enlerini ba?ar?yla ayr??t?rd???n? göstermektedir. Ölçek, bireylerin B?T'e yönelik genel kabul düzeylerini belirlemek için çok boyutlu bir bak?? aç?s? sunmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, madde-toplam korelasyonlar? ve yap?sal uyum analizleri üzerinden yürütülmü?tür. Elde edilen bulgular, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen genel yap?yla yüksek düzeyde tutarl?l?k gösterdi?ini kan?tlam??t?r.

Madde-Toplam Korelasyonlar?: Ölçekte yer alan tüm maddelerin ölçek toplam puan? ile orta ve yüksek düzeyde ili?kili oldu?u tespit edilmi?tir (p<0,01). Madde-test korelasyonlar? 0,455 ile 0,713 aras?nda de?erler alm??t?r.

Homojenlik Kan?t?: Yüksek korelasyon de?erleri, ölçek maddelerinin sadece geçerli oldu?unu de?il, ayn? zamanda ayn? psikolojik yap?y? ölçtü?ünü (homojenlik) de desteklemektedir. Madde madde ve madde-test korelasyonlar?n?n incelenmesi, maddelerin yeterli geçerlik düzeyine sahip oldu?unu aç?kça ortaya koymaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirli?i, hem iç tutarl?l?k (iç güvenirlik) hem de zamana ba?l? kararl?l?k (test-tekrar test güvenirli?i) yöntemleri kullan?larak kapsaml? bir ?ekilde incelenmi?tir.

?ç Tutarl?l?k (Cronbach's Alpha): Ölçe?in tamam?na ait Cronbach's Alpha güvenirlik katsay?s? **0,919** olarak hesaplanm??t?r. Bu de?er, ölçe?in mükemmel düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: ?lk uygulamadan dört hafta sonra, Eczac?l?k bölümü ö?rencilerinden olu?an 86 ki?ilik bir örneklem üzerinde ölçek tekrar uygulanm??t?r. Bu uygulaman?n sonucunda toplam ölçek güvenirli?i **0,931** olarak belirlenmi?tir. Bu yüksek de?er, ölçe?in zaman içinde kararl? ölçümler sa?lad???n? kan?tlamaktad?r.

Alt Boyut Güvenirlikleri: Alt faktörler için hesaplanan Cronbach's Alpha ve test-tekrar test katsay?lar? da tatmin edici düzeydedir:

Birinci Alt Faktör: Alpha 0,899; Test-Tekrar Test 0,904.
?kinci Alt Faktör: Alpha 0,884; Test-Tekrar Test 0,854.
Üçüncü Alt Faktör: Alpha 0,881; Test-Tekrar Test 0,899.
Dördüncü Alt Faktör: Alpha 0,822; Test-Tekrar Test 0,818.
Be?inci Alt Faktör: Alpha 0,761; Test-Tekrar Test 0,712.

Tüm bu istatistiksel bulgular, B?T Tutum Ölçe?i'nin bilimsel ara?t?rmalarda kullan?labilecek düzeyde yüksek bir güvenilirli?e sahip oldu?unu göstermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Ölçek, tutum yap?s?n?n çok boyutlu do?as?n? yakalamak üzere geli?tirilmi?tir. Ölçe?in 5 alt boyuttan olu?mas?, geli?tirme a?amas?nda Aç?mlay?c? veya Do?rulay?c? Faktör Analizi yöntemlerinin kullan?ld???n? i?aret etmektedir. Bu analizler, maddelerin teorik olarak beklenen faktörler alt?nda topland???n? ve her bir alt boyutun B?T tutumunun farkl? bir yönünü ba??ms?z olarak ölçtü?ünü do?rulam??t?r.

Faktör yap?s?n?n belirlenmesi, ölçe?in yap? geçerli?ine güçlü bir kan?t sa?lam?? ve B?T'e yönelik tutumlar?n sadece tek bir genel skorla de?il, daha nüansl? 5 farkl? boyutta incelenmesine olanak tan?m??t?r.

Araç

Test Tipi: Geli?tirme (Development)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme (1= tamamen kat?lm?yorum - 5= tamamen kat?l?yorum)

Maddeler: 23 Madde

Alt Boyut Say?s?: 5 Alt Boyut

Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yüksekö?retim Ö?rencileri

Ya? Grubu: Yeti?kin (Genellikle üniversite ö?rencisi ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Güvenirlik çal??malar?nda Eczac?l?k bölümü ö?rencileri kullan?lm??t?r (N=86, test-tekrar test için).

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2014 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Kullan?m izinleri ve telif haklar? için sorumlu yazar Musrafa Serkan Günbatar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Yazarlar ?leti?im

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: mustafaserkan@gazi.edu.tr

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yaz??ma Adresi: Sorumlu yazar?n Gazi Üniversitesi'ndeki akademik adresi baz al?nmal?d?r.

Kaynaklar

Günbatar, M. S. (2014). Bilgi ve ileti?im teknolojilerine yönelik bir tutum ölçe?i geli?tirme çal??mas?. *Ahi Evran Üniversitesi K?r?ehir E?itim Fakültesi Dergisi*, *15*(1), 121-135.

Makalenin orijinaline bu ba?lant? üzerinden eri?ilebilir: kefad.ahievran.edu.tr

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: bit-bilgi-ve-iletisim-teknolojileri-tutum-olcegi-toad.pdf

B?T (Bilgi ve ?leti?im Teknolojileri) Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal dilinde korunmu? olup hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

23 madde ve 5 alt boyut

(19 m): ?htiyaç hâlinde grafik ve çizim programlar?n? (Paint, Photoshop vb.) kullan?r?m.

(21 m): Mail adresimi düzenli olarak kontrol etmek gerekti?ine inan?r?m.

ARABPSYCHOLOGY.COM